
Bottyán Zoltán

Nemzet, állam, haza Trianon és Párizs szembesítése az alapfogalmakkal

Minden ember halandó.

Arisztotelész

„Az ember társas lény s autonómiájának struktúrája társas lény
voltától is függően, ahhoz is viszonyulva alakult olyanná, amilyen.”

Karácsony Sándor

A mottóul választott idézetek létmeghatározó igazságokat mondanak ki. Az első egyenesen triviális. Az ember halandó, véges voltának megfogalmazása kizárja, hogy a pusztá ráció a transzcendencia segítségével nélkül megértse és uralja a végtelen világot.

A **hübrisz** ókori görög fogalom. Erkölcsileg a legnagyobb bűnt jelentette: azt a bűnt, hogy az ember elfeledkezik az istenek elsőségéről, és önmagát hiszi mindenhatóan. A túlvilági lét szempontjából a vallási hagyomány szerint két morális választási lehetőség létezett: a *szophroszüné* azaz a jámborság erénye szerint élő ember túlvilági boldogságra számíthatott, ha viszont a hübrisz határozta meg magatartását, része az alvilági szenvedés lett. Istenek közül Nemeszisz, a megtorlás istennője legfőképpen ezt büntette. (Hübrisz, Wikipédia)

A második idézet kissé elvont fogalmazásban annyit mond, hogy bár az egyén autonóm lény, autonómiájának működési módját társas, közösségi volta határozza meg. A kettő együtt hármasság hierarchiát jelöl ki: **egyes ember – emberi közösség – transzcendens meghatározottság.**

Ezt a hármasságot éppen az ember halandó voltából is következően ki kell egészítenünk mással nem helyettesíthető minőségként az életfolyamat fenntartását biztosító elemi közösség, a **keresztény család** szintjével. A család szintjének külön minőségét a magyar nyelv anyja és apa szavai is jelzik, hiszen azokat csak saját utódokkal rendelkező felnőttekre mondhatjuk.

Mint a Karácsony Sándortól választott idézetben láttuk, **az egyes ember** a közösséggel (a családdal is) kölcsönhatásban, de ettől meghatározottan létezik. Tehát elsősorban **tagja**, másodsorban **alakítója** a közösségnek. Ezt emeli ki Karácsony Sándor debreceni professzortársa, Mitrovics Gyula megfogalmazása: „a *személyiség fogalma kifejezi*, egyrészt az egyén lehető legteljesebb kiteljesedésének jogát és kötelességét, másrészt azt a kötelességet, hogy ezt az erőt az emberi közösség életfolytonosságának szolgálatába kell állítani. Az így értelmezett személyiség jelenti az egyént, mint a társadalom felelős tagját, valamint

valláserkölcsei színvonalát.” (Pukánszky – Németh: Neveléstörténet <http://magyar-irodalom.elte.hu/nevelestortenet/09.03.html>)

A család biológiai és elemi értékközösség, mely ugyanúgy meghatározottságban és kölcsönviszonyban létezik azzal a nagyobb közösséggel, amelyiknek része, mint az egyes ember. (A vérrokonság nagyobb egységeit itt most nem veszem tekintetbe.)

Közösségen az emberek közös értékeken alapuló szervezett csoportját értem. A család mint a biológiai/közösségi folytonosság biztosítója fontos vonással egészíti ki a közösséget. Roger Scruton ezzel kapcsolatban találóan állapítja meg:

„A társadalmi szerződés elméletének kialakítói úgy írják, mintha az csupán egyes szám első személyű, szabad racionális döntést kívánna. Pedig az az igazság, hogy többes szám első személyű döntést feltételez, amely az összetartozás terheit elvállalja. /.../

A cél /.../ az, hogy maradandó társadalom szülessék. Együttal tehát megjelenik a nem szerződéses kötelezettségek hálózata is, amely a szülőket a gyerekekhez, a gyerekeket pedig a szüleikhez kapcsolja, és amely biztosítja, hogy a társadalom egy nemzedéken belül akarva-akaratlanul vállalja nem választó tagjainak, a halottaknak és a meg nem születetteknek terhet, akiknek többre van szükségük holmi az élők közt létrejött szerződésnél /.../.

A tagság ilyen megtapasztalása nélkül nem létezhet társadalom. ... a társadalmi kötelezettségek zavarossá, visszavonhatóvá válnak, és az a gondolat, hogy valakinek kötelessége lehet odaadnia életét másokért, már a neveltségesség háttérát sűrölja. /.../ A pusztán „az élők közt létrejött szerződés” csak arra jó, hogy a föld erőforrásait ideiglenesen lakói eltékozzolják. A nyugati társadalmak bírálói nem vonakodnak rámutatni, hogy éppen ez történik: a szerződésen alapuló társadalom látomása kiszorítja a tagság megtapasztalását, amely azt eleve lehetővé tette.” (Roger Scruton: A nemzetek szükségességéről - Két tanulmány. Helikon Kiadó, 2005 21-22. old.)

Ezen a ponton válik megkerülhetetlenné az (akár az önfeláldozásig menő) **áldozatvállalás** felvétele a közösség működési rendjébe, tagjainak jellemzői közé. Áldozatkészség nélkül tartós, életképes közösség elképzelhetetlen.

A **transzcendenciához**, mint a létet meghatározó, de rációt meghaladó szinthez való azonos vagy rokon viszonyulás, a kozmikus világkép a racionális létszervezéssel legalább azonos súlyú része a közösségi identitásnak. Az európai népek életében ez a keresztény hiten alapuló létértelmezést jelenti. Igaz ez a magyarságra is az ősvallásunkig visszamenő sajátosságok, így a Szent Korona tanának és misztériumának figyelembe vételével (Kocsis István: Magyarország Szent Koronája. Püski, Budapest, 2010).

Amikor tehát a Magyarok VIII. Világkongresszusa nemzet-meghatározását a haza meghatározásával akarjuk kiegészíteni, ezeket a létmeghatározó szinteket kell alapul vennünk.

A haza fogalmának megközelítéséhez induljunk ki szótári jelentés-meghatározásaiból.

A **Magyar értelmező kéziszótárban** (Szerkesztette Juhász József, Szőke István, O. Nagy Gábor, Kovalovszky Miklós. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972) a következő szócikket találjuk:

haza¹ fn 1. Az az ország, az a népközösség, amelyhez tartozunk. A ~ *védelme*. Szülőföld.

2. Terület, hely, ahol vmely embercsoport életlehetőségekre talál.

Őseink új ~ kerestek.

3. Az az ország, vidék, ahonnan vmi elterjedt, ill. ahol ma is honos.

A tea, az opera ~ ja.

4. *rég irod < Kif-ekben.> Örök(ös) v. boldogabb ~: a másvilág*

haza² I. hsz Lakóhelyére, otthonába. *Siet ~ . A hazájába.*

II. ik 1. Otthonába, övéihez., ill. a hazájába, szülőföldjére. *~vágjik.*

A **Czuczor-Fogarasi-féle** A magyar nyelv szótára pedig ezt írja (http://mek.oszk.hu/05800/05887/pdf/2kotet_2.pdf) :

HAZA, (1), 1) Széles ért ország v. tartomány, melynek tagjai, s örökös lakói, polgárai vagyunk. 2) Ugyanazon országban lakó , s közös törvények alatt élő” polgárok egyesülete.

3) Országlati ért. Valamely nemzetnek jogai, alkotmánya. . 4) Szorosb

ért. helység, falu, város, melyben születünk , és nevelkedtünk. 5) Legsorosb ért. azon lakhely, vagyis ház , melyben lakunk (lásd lefelül ; mely értelemben általában csak határozó gyanánt szoktuk használni. V. ö. HAZA, ih. és HON.6) Átvitt ért. *Jobb haza, más haza := örök haza =menny.*

Mint látjuk, mindkét szótár több jelentésű szóként tartja számon. Jelent területet is, közösséget is, sőt a Czuczor-Fogarasi szótár szerint jelenti valamely ország jogrendjét is. Területként jelentheti az egyénnek a szülőföldjét, egyénnek, családnak vagy közösségnek az országát, esetleg szűkebb életerét. Igen figyelemre méltó mindkét szótár utolsóinak megadott (ma már elavult) másvilág, menny jelentése, ami a transzcendensre, részben pedig az elődökre, már nem előkre utal.

Ha ezeket a jelentéseket most nemzet-meghatározásunk fogalmaira vonatkoztatjuk, természetesen lefelől azt kell megállapítanunk, hogy politikai közösségeket jelölnek: nép, nemzet, stb. Az alapfogalom, a nép jelentéstartalmában olyan összetevőket találunk, mint sorsközösség (múlt- és jövőközösség), értékközösség, anyanyelv, terület, bevett szokások. Egy nép haza-fogalmának tehát mindezeket magában kell foglalnia.

A többi politikai közösséget az önrendelkezéshez, önvédelemhez, az államhoz való viszonya szerint határoztuk meg. A **nemzet** által létrehozott **állam intézmény- és jogrend** (alkotmány), továbbá **biztonságot jelentő erő**.

Kérdés, hogyan értelmezhető mindez a többi politikai közösség esetében.

A **nemzeti kisebbség** és állam viszonya egyértelmű, hiszen maga választja,

elfogadva annak rendjét. Minthogy ennek a politikai közösségnek másik megkülönböztető jegye frissen betelepült volta, a befogadó közösség/ek/hez való alkalmazkodása jelenthet gondot. Kétségtelen, hogy ilyen esetben a befogadó is valamilyen előny fejében járul hozzá az új közösség betelepüléséhez, tőle is elvárható valamely igazodás. Ezek kölcsönös mértéke megállapodást igényel.

A **népcsoport** ugyan történelmi sorsközösségben él az államalkotó nemzettel, ugyanakkor más nyelvi és értékközösséghez, esetleg más területen államot alkotó nemzethez is tartozik. Az ilyen közösség kettős azonosságtudata kétségtelen kockázatot jelent.

Legkevésbé várható el, hogy hazának tekintse a felségterületet a valamely nemzetből erőszakkal kiszakított résztől, amelyet **nemzeti közösség**ként határoztunk meg. Különösen akkor, ha területtel együtt kerültek az idegen főhatalom alá. Ilyen sorsra jutottak a trianoni szentesítéssel a padovai fegyverszünet után antantvezérelte hadüzenet nélküli megszállással elszakított területek lakosai.

A haza fogalmának értelmezéséhez tekintsük még át a két szótárba felvett származékszavait, szócsaládjait. Fontos tartalmakkal egészítik ki az eddig kialakult képet.

Álljanak elől most is a frissebb, a **Magyar értelmező kéziszótár példái:**

haza|árulás A haza iránti köteles hűség megszegése, a haza elleni árulás
~ áruló, ~beszél; ~bocsát, ~ enged; ~ér; ~ereszt, ~ felé, ~gondol, ~hív, stb.

hazafi; ~as, ~atlan, hazafiúi, hazámfia, stb.

hazaszeretet

hazátlan

hon fn *irod* 1. Haza, szülőföld

hon alapító, ~atya, ~fi, honfibu, honfitárs, honfivér, ~fogalás, ~foglaló, ~ismeret, ~leány, ~polgár, ~szerelem, ~szeretet, ~szerző, ~talan, ~vágy, ~véd,

honol, honos, honosít, honosítás, honosság

A Czuczor-Fogarasiól pedig a következőket ragadjuk ki:

HAZAÁRULÁS, (haza árulás) ösz. fn. Gonosztett, mely általán a haza érdekeit veszélyeztető alattomos vagy nyilvános cselekvésben áll. Különösen, a haza gyöngéinek ellenség előtti felfödözése, s a haza megrontására célzó titkos szövetkezet és egyetértés az ellenséggel.

HAZAÁRULÓ, (haza-áruló) ösz. fn. Személy, ki hazaárulást követ el,

HAZAFÁJDALOM, (haza-fájdalom), ösz. fn. 1; Fájdalmas érzet a haza szenvedő állapota miatt

HAZAOLTALMAZÁS, 1. **HAZAÓTALMAZÁS**.**HAZAÓTALMAZÁS**,

HAZAÓTALOM

HAZARONTÁS **HAZARONTÓ**, **HAZASZERETET**,

HAZÁTLAN **HAZÁTLANSA**G **HAZAVÁGY**, **HAZA VÁGYÁS**, 1. **HONVÁGY**.

HAZAVESZTÉS

Mindenekelőtt a szócikkek rendkívüli sokaságát emelem ki. Ez mutatja a fogalom jelentőségét nyelvi közösségünk számára. Másodsorban a 19. századi Czuczor-Fogarasiól itt csak ízelítőül kiválasztott példákra utalok. Ezek vagy már nem léteznek vagy jellemzően eltérő meghatározással fordulnak elő a 20. századi utódban. Az eltérések együttesen mutatják a haza és hon szavak csökkenő forgalmát, terjedelmét és fakuló kifejezőerejét. Pedig még csak az 1970-es évek elején járunk! Különösen igaz ez a féltő vagy negatív tartalmú összetételekre. Elég összehasonlítani a **hazaáruló** szó két féle értelmezését.

Ha most csokorba szedjük a számba vett kritériumokat, a következő sort kapjuk:

Evilági és túlvilági terület és közösség,

Alanyai, tagjai: egyének, családok, élők valamint már és még nem élők, vallási, etnikai és más politikai közösségek, tehát ezek közösségi jellemzőinek is otthona; márpedig az otthonosság szubjektív, érzelmi tényező is.

Közösségi jellemzők:

- a történelmi sorsközösségben sajátos világ- és létértelmezés (szellemi és értékközösség)
- a nyelv, a terület, a bevett szokások
- létérdekeknek akár kényszerrel is érvényt szerez. (védelmező, biztonságot adó erő)
- kettős, többes azonosság lehetősége
- tagok és közösség kölcsönhatása; önfeláldozásig menő áldozatkészség
- hitbéli rokonság (keresztény hit) vallási türelem; a Szent Korona tana és misztériuma
- intézmény- és jogrend

Egyéni tagok szülőföldje; a túlvilági boldogság (üdvözülés) helye

A terület meghatározásakor figyelembe kell vennünk, hogy az erőszakkal elcsatolt közösségek az agresszor államot soha sem fogják otthonosnak érezni, otthonuknak tekinteni. Ilyenek a Trianonban szentesített magyarellenesség- és területtrablás esetei; az újvilágok (Amerikák, Ausztrália, stb.) politikai birtokba vétele, a gyarmatok, stb. Azaz a hazát nem lehet egyértelműen államként meghatározni.

Ha sikerülne mindezt egységbe foglalni, megszületne a haza egy lehetséges meghatározása.

A haza az az egységes politikai léttér és közösség,

- **mely** az őt létrehozó és védelmező, törvényeit tisztelő, érte önfeláldozásig menő áldozatvállalásra is kész, egymással hitbéli rokonságban és/vagy türelemben élő egyének, családok, illetve etnikumok és más politikai közösségek alkotja **tagjainak** történelmi távlatokban hitéleti, érték- és hagyományrendi, erkölcsi, jogi, létbiztonsági, területvédelmi **otthonosságot** nyújt.

A haza szerveződhet laikus elvek szerint (Svájc, stb.) vagy a transzcendenciával harmonikus kapcsolatot biztosító formában (a Szent Korona Országá).

A Kárpát-medencében élő politikai közösségek hazája születése óta a Szent Korona Országá volt, és a jövőben is csak az lehet. Ezért a Kárpát-medence népei Szent Korona tagságának helyreállítása az egyetlen lehetséges stratégiai cél. Ez a halál civilizációjának szükségszerű leleplezésével, lelepleződésével és bukásával következik be. Kezdeményezője és motorja a tudatosodó oszthatatlan magyar nemzet. **A Magyarok Világkongresszusa Trianon 100. évfordulója közeledtén meghirdeti ezt a stratégiát, és a Magyarok Világszövetségére bízta az ebből fakadó intézményes szervezői feladatokat.**

A halálcivilizáció mai tobzódó végvonaglásának korába azért kellet eljutnunk, mert az emberiség olyan utat választott, amely létének a jelen dolgozat elején bemutatott triviális meghatározottságait akarta haszonelvű érdekeiből kiindulva zárójelbe tenni.

A modern kori útelágazás kezdetét, mint erre Kocsis István rámutat, a 13. század végére, 14. század elejére tehetjük, s ez az időszak egyben a magyar és európai történelem szétágazásának a kezdete is.

Az időhátár egybeesik a magyar történelem nevezetes fordulataival, a Turulház kihalásával, a halandó én és a bankárvilág dicsőségének térhódításával.

„Hogy az európai keresztény világ uralkodói (királyai, fejedelmei, főpapjai, főhivatalnokai) meddig jutnak a züllés útján, megtudhatjuk Machiavellit olvasva. Az ő fejedelme már nem törődik Isten akaratával, s legfőbb uralkodói célja elég szégyenletes, mert nem más, mint a hatalom megtartása.

/.../ már Dante megírta az *Isteni színjáték*ban – mégpedig hitelesen és hatáson -, hogy mi vár az európai keresztény világra.

Dante vészkiáltására minden öntudatos európai nemzet megpróbál válaszolni. Megkezdődik a küzdelem a legveszedelmesebb uralkodói törekvéseket ellensúlyozni képes alkotmányért.

De a nagy kihívásra a magyar válasz a legméltóbb. A magyar válasz a Szent Korona tana.” (Kocsis István: A Szent Korona üzenete – rövid áttekintés. Balaton Akadémia Kiadó, 2009 43-44. old.)

És valóban: közel egy időben születik Machiavelli műve, A fejedelem (1513) és Werbőczy Tripartituma (1514).

Machiavelli útján Európa eljut a felvilágosodásig, melynek legbalgább, következményében legkártékonyabb elve az ész mindenhatóságát mondja ki, s az általi lét szervezését a racionalizmusra bízta. Ez az út az abszolút monarchia, majd a nation, a pénzhatalom, a piacgazdaság útja.

A Szent Korona eszméjének közjogi tanná emelésével a magyarság ezzel ellentétes világképet választ: a király és a nemzet mellérendelő viszonyban egyként a Szent Korona főhatalma alá tartozik, mint a területek (országok). A Szent Korona pedig Isten küldte, angyal hozta korona. Egyszerre közjogi absztrakció és élő organizmus (a Szent Korona misztériuma).

Az egymást keresztező utak választása nem jelenti azt, hogy a politikai szereplők „kompromisszum nélkül”, következetesen járják a maguk útját. A Machiavelli által kijelölt út azonban egyre általánosabbá válik, s egyre erősebb befolyása a magyar történelemre is. Az eszmények különbözősége azonban meghatározó marad.

Már a leányágon (a későbbi királyainkhoz hasonlóan) Árpád-házi leszármazott Anjouk esetében is látható ez. Róbert Károly koronázása vagy a tartományurak hatalmának letörése egyaránt mutatja e kettősség küzdelmét. Mint kevésbé ismert tény emelem ki Győrffy György megállapítását, melyet Makkay János idéz:

„Károly király volt a fő kezdeményezője az Árpád-kori magyarságot »soknemzetiségű országgá« tevő uralomnak.

A hazai nemesség falvait feldúlta, és a nemesi birtokok jobbágyságát oly módon tette földönfutóvá, hogy elnéptelenedett falvaikba idegen telepeseket hozott, némileg hasonlóan, mint a Habsburgok a török hódoltság alkonyán.” (Makkay János: Szlovákia – szlovák múlt nélkül, magyar múlt – szlovákok nélkül. A szerző kiadása, Budapest, 2008 53. old.)

De ismerjük Arany János Toldi estéjében és főleg a Toldi szerelmében megszólaló kritikát is Nagy Lajos udvaráról:

Aranyos hintónak se szeri se száma,
Húzza hat egy-szín ló, ragyog a szerszáma,
Rákva *olasz* néppel merevül, bak, csatló,
Kocsist (olasz az is) hármat ural hat ló.
Minden kocsi élén, mint valamely dőre,
Gém-lábú süheder kengyelt fut előre;
Tarka harizсныás báb - tetején nagy toll van -
Az inas; magyartól ki se' telnék olyan.

(Negyedik ének, 3. versszak)

A két világ együtthatása nyilvánvaló Mátyás uralkodásában is, aki utolsó szakrális és nagy reneszánsz uralkodónk egyszersmind. Törvénykezésének eredménye, hogy a Szent Korona tana - Kocsis István szavával – megtörhetetlen erejűvé válik.

Szükség is van erre, mert a Machiavelli-világ uralkodása után állítja a legsúlyosabb próbatétel elé a magyarságot. A nemzedékeket rabszíjon elhajtó török hódítók és a Magyar Királyságot a birodalomba betagolni törekvő Habsburgok, nem kevésbé a reformáció-ellenreformáció szétfeszítő erőterében a Szent Korona tana az egységbe forrasztó és megtartó erő.

„...a Habsburgok meg akarták szüntetni az ország létezését egy összbirodalmi monarchiában. A magyar királyeszme történelem adta szerves kettős erejével: az Attila-Árpád-kultuszhoz fűződő pogány-mitikus gyökerével, valamint a kersztény-mitikus legendakörrel, mely eleven kapcsolatban hatotta át az alattvalókat, mint létrehozó és nevelő „apai hatalom”: ezzel az emlékekkel a Habsburgok /.../ önistenítő és az alattvalóktól teljesen elszakadó dinasztikus elve sohasem tudott megbirkózni.” (Dümmerth Dezső: Írástudók küzdelmei. Panoráma, Budapest, 1987 174. old.)

A 16. századból utalok itt I. Ferdinánd kétféle magatartására saját és fia, Miksa koronázásakor.

1527-ben – bár minden eszközzel törekedett a Német-római Császárságnak is rangot adó magyar korona megszerzésére - a nemzet királyválasztó szabadságáról tudomást sem akart venni. Koronázási beszédében pedig egyenesen ezeket mondta a koronázó főurak szemébe: „Legyetek meggyőződve, hogy bár teljes joggal igényelhettem ezen ország trónját, inkább szánalomból, már-már elvesztett ügyeteken segíteni óhajtván, mint haszonlesésből és saját érdekemből kerestem azt.” (u.o. 263. old.)

1563-ban azonban, fia koronázásakor „Ferdinánd viselkedése arra vallott, hogy számára rendkívül fontos a magyar királyság. /.../ a protokoll szerint Konrad von Pappenheimnek, a Német-római Birodalom fővezérének kellett volna vinnie a császár előtt a birodalom kivont pallosát. Ferdinánd azonban kijelentette, Pozsonyba csakis mint magyar király vonulhat be. /.../ Ferdinánd nem életkora miatt ragaszkodott ahhoz, hogy fiát magyar királlyá koronázzák. A hatalmas ünnepséget jelképrendszerével, a középkori Magyarország zászlóival, címereivel, méltóságaival a nemzetközi nyilvánosságnak fogalmazták meg hosszú munkával a birodalom jogászai és ceremóniamesterei: a magyar királyság a német-római császár tekintélyét növelte.”

A 17. századból kiemelkedő példát találunk a protestáns erdélyi fejedelmeknek a Szent Korona felségjogai iránti hűségében (Bocskai, Bethlen Gábor), a katolikus főpap Pázmány és Bethlen összetartásában a magyarság dolgaiban, s ugyan-csak példamutató, ahogyan II. Ferdinándot (akinek egyik korai tanácskozása magyarírtó határozatáról jegyzőkönyv maradt fenn) a pápával szemben a magyar király apostoli jogaira, annak a hódoltság területen is érvényben maradó voltára figyelmezteti.

A Szent Korona erejével a magyarok a század legfényesebb eredményeit talán épp az országunkat fegyverrel hódított tartományként felszabadító I. Lipóttal szemben érték el. Természetesen ezek is kompromisszumos eredmények, de Lipót és udvara betagoló indulatát (Kollonich: Einrichtungswerk) minden esetre megszelídítették. Ennek eklatáns példajaként beszéli el Kocsis István a Diploma Leopoldinum születésének különös történetét, mely pusztán a Szent Korona misztikus erejét féltő Lipót 1848-ig érvényben maradó rendelkezése – igaz, a Magyarországtól külön államiságú – Erdély magyar közjogi státusának megmaradásáról.

A Szent Korona tan Hungaria semper libera elve és az ellenállási záradék, illetve alkotmányunk ezt helyettesítő biztosítékai tartották együtt a nemzetet és táplálták jogvisszaállítást célzó szabadságharcait (Rákóczi, 1848).

A Szent Korona tan és az idegen eszmeiség harcának drámai bizonyítéka önálló államiságunk két évtizedes megszüntetése is 1849 után, se ennek a deáki-eötvösi jogalkotással, nem utolsó sorban Ferenc József immár legitím királyként való megkoronázásával történt helyreállítása.

Mint e történelmi visszapillantás elején utaltam rá, ugyanebben az időfolyamban Machiavelli útján Európa az abszolút monarchián keresztül eljut a pénzhatalom, a piacgazdaság, a polgári szabadságjogok, az individualizmus, a liberaliz-

mus Amerikai Egyesült Államokat és francia forradalmat szülő, ideológiailag egymást erősítő példájáig, a nemzetállam megvalósításáig. Az oszd meg és uralkodj elve szerint uralkodó Habsburg-házzal alkotmányos harcát vívó reformkori magyar politikum is ennek hatása alá kerül, s ez a hatás a 19. század előbb említett történelmi fordulatai által is gerjesztve fokozatosan erősödött. A folyamat kezdetét szemléletesen mutatja nagy költőnk, Berzsenyi Dániel példája. 1810-ben még ilyen gyönyörűen fohászkodott:

„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”

(Fohászkodás – Berzsenyi Dániel összes versei, mek.oszk.hu)

1815-be viszont már ennek ellenkezőjét állítja: „Az ész az Isten, mely minket vezet...” (A Pesti Magyar Társasághoz u.o.)

Ennek következményeire mutat rá, megismétlődésétől óv Szeffkú Gyula *1934-ben Népiség, nemzet, állam* című vitairatában (Szeffkú Gyula: *Állam és nemzet*. Lucidus Kiadó, Budapest, 2001). Döbbenet tapasztalja ugyanis, hogy egyik kiváló történésztársának, Asztalos Miklósnak a munkája mögött A korszerű nemzeteszmé cím alatt kora vezető európai hatalmainak, a République-nek és a Reichnak a nemzetéről és az államról alkotott eszmeisége, a Volkstum és a Nation egyszerre és zavaróan köszön vissza.

Rövid életrajzában kimutatja, hogy A „Volkstum /.../ méltán állítható a francia forradalom „nation-ja mellé: mindkettő tökéletesen megépített hatalmi mechanizmus az illető nép számára (202. old.), majd figyelmeztet:

„... száz évvel ezelőtt, hasonló krízis előtt állott a magyarság: akkor nem a német, hanem a francia koncepció indult hódító útra keletnek, s a kérdés az volt: átvegyük-e ezt az idegen elképzelést és megvalósítsuk-e államéletünkben, mint-ha ez tabula rasa volna, vagy pedig fejlődésünket a magyar szellem alapjain, bár az idegen eredmények tekintetbevételével alakítsuk ki? Az utóbbinak szószólója Széchenyi volt, de tudjuk, hogy vele szemben a francia rendszer hívei győztek, szőröstől-bőröstől átvettük a forradalom ideológiáját, parlamenti és nemzetállami koncepcióit, hogy minő eredménnyel, erről most jobb hallgatni.” (i.m. 202/203. old.)

Hogy miért volt ez kártékony? Azt is megmondja:

„A francia forradalom proklamálta, tudvalevőleg, a nemzetnek politikai érvényesülését, nemzetfogalmából azonban hiányzott a vérhez és földhöz kötöttség, mechanisztikus valami volt, gyakran csak üres, frázisokkal megdagasztott forma, melyet tehát könnyű volt felvenni és letenni. /.../ mindenütt létrejöttek a „nemzetállamok, melyeknek államalkotó és kormányzó nemzetei csak ilyen külsőleges, franciás nemzetek, agglomerátumok voltak, melyekhez bárki is könnyen asszimilálódhatott. Viszont a külsőleges terjedés és szaporodás e lehetősége természet szerint érthető módon csábítja az uralkodó nemzetet a tőle idegen népességű vagy „fajiságú kisebb csoportok beolvasztására, innen a múlt

század nyugalmának elrablója, a nemzeti asszimilálásnak mindenütt alkalmazott rendszere.” (u.o. 200. old.)

A 19. századi liberális államnemzet asszimilált, magába olvasztott erőszakkal is idegeneket – ezt teszi az államfogalmára nézve még múlt századi cseh, román, szerb nemzet is/.../(u.o. 201. old.)

Szekfű a Trianon-világ szerzőinek magyarságkritikáját olvassa ki pályatársa művéből, aki bár maga is elítéli a 19. század „külsőséges” nemzetfelfogását, vég-ső soron ugyanazt a nézetet visszhangozza, hiszen „egyenesen siránkozik azon, hogy Széchenyi, Deák, Eötvös „apolitikus dogmáit követve nem asszimiláltuk erőszakkal a mi kisebbségeinket. Úgy látszik, magáévá tette az a felfogást, mely szerint csak ugyanazon népiségű állam életképes, az pedig, melyben több nép van összezsúfolva, születésétől fogva életképtelen.” (i.m. 207. old.) Idézi is: » (a) magyarság nemzetiségi összetételében pontos tükörképe lett a hasonlóan heterogén fajiságú Ausztriának.«

Ebben az »ötletszerűen létrejött Habsburg-birodalomban« kellett 1918-ban elpusztulnunk, mert hiszen benne az egyes népeket semmi érdek, csak a »hatalom összetartó ereje« kapcsolta össze. »A Habsburg-birodalom korszerűtlen monstrumtestének hátralevő évei meg voltak számlálva: addig él, ameddig a központi hatalom féken tudja tartani a helyi erőket.« (u.o.)

Az idézetből pedig kíméletlen következtetést von le: „Így tehát, ha jól értjük a szerzőt, csak a történeti igazság valósult meg, amikor Ausztria és Magyarország „feltartóztathatatlanul nemzetiségi területekre robbant szét. Tegyük hozzá: a történeti igazság beteljesült, mi is szabadon ápolhatjuk immár függetlenségünket és önálló népiségünket; még csak az hiányzik, hogy Trianon napján gyászistentisztelet helyett tedeumot tartsunk.” (207/208. old.)

Tulajdonképpen ma is ez Trianon polkorrekt értékelésének lényege, s ezért van, hogy Szekfű végső, abszurdnak szánt utalása ma is visszacseng június 4-nek Magyar Összetartozás Napjaként való törvénybe iktatásában.

A kortárs eszmék befolyásának lehetőségeire és korlátaira utaló intelme:

„Eszmék, gondolatok, életszínek, formák, divatok terjedésének egyik nép sem állhat ellen, ha beletartozik az európai, a világműveltség közösségébe. Ez nemcsak ma áll, így volt ez évezredek óta, attól kezdve, mikor a prehisztorikus emberek egymástól tanulták a kövek pattintását, a csontok kilyukasztását. Az átvételnek egyetemesen érvényesülő alapja mindenkor az volt, hogy hasznára legyen az átvevőnek. Mert öngyilkossággal volna egyenlő, olyant átvenni, ami a másik népnek jó, de az átvevőnek kárára van, fejlődését megakasztja vagy visszafejleszti. Ilyen káros átvétellel szemben a népek önfenntartási ösztönének kell működésbe lépnie és könyörtelenül eltávolítania az idegenből jött újítást, mely közelebbi meg szemlélés után kártékonynak bizonyult. Viszont a hasznos átvételt annál inkább biztosítani kell, hogy a nemzettestben meghonosodjék.” (i.m. 209. old.)

Az elhamarkodott átvétel helyett a Szent Korona országának igazságára figyelmeztet:

„Német és francia és olasz elfogadhatja azt az államfogalmat, melyet egyetlen nemzettel lehet és kell kitölteni. Mi itt a Duna völgyében, az ősi magyar birodalom örököseiként mérhetetlen hanyatlásunkról tennék tanúságot, ha csatlakoznánk ehhez a felfogáshoz: elárulnók múltunkat, eladnók rossz kufárokként jövőnket, ha lemondanánk arról a történeti magyar államfogalomról, mely békén, védőleg fogott össze egy évezreden át a magyarral együtt annyi más nem magyar nemzetiséget! A népiségfogalom mint államalkotó és határozó tényező alkalmatlan e térségekben, földrajzi, gazdasági, kulturális tények százai és ezrei mondanak neki ellent./.../ Tiszta bort a pohárba: akiknek számára Széchenyi és Deák koncepciója szerencsétlen, s az ő Nagymagyarországuk a benne békésen élő, s évszázados érdekekkel összekapcsolt népekkel túl nagy és túl veszélyes, azok mondják meg egyszer őszintén, mit akarnak a magyar múlt és magyar jövő helyett.”

Trianon 100. évfordulója közeledtén aligha van ennél aktuálisabb nemzetnek és államnak szóló üzenet.

Akkor is, ha sokak számára meghaladottnak tűnik. Hiszen napjainkban az EU nemzetállamok felettiségeinek és a népvándoroltatás világállam-eszmeiségének gyakorlata van napirenden. Liberális és konzervatív politikusok és politológusok utócsatározásai persze folytatódnak a Trianonban diadalra vitt „nemzetállam” védelmében, de látható, hogy a liberális-individualista eszmeiség csúcsra járatása a legtisztábbnak beállított „társadalmi szerződésen” alapuló, egyben legerősebb „nemzetállamokat” is maga alá gyúri (lásd a születésükkor egymást ünneplő Amerikai Egyesült Államok és Franciaország, vagy az önmagát nemzetállamként átértelmező Egyesült Királyság esetét).

Nagy hatású történelmi-politológusi életművek húzták meg a vészhangot ezügyben, mint a *Huntingtoné* az Egyesült Államokban (*Kik vagyunk mi? Az amerikai nemzeti identitás dilemmái*. Budapest, 2005), a *Roger Scrutoné* Angliában (*A nemzetek szükségességéről - Két tanulmány*. Helikon Kiadó, 2005), vagy *Jean Sévilliaé* Franciaországban (*Le terrorisme intellectuel/ Az intellektuális terror, Historiquement correct/ Történelmileg korrekt és a magyarul is megjelent Történelmileg inkorrekt*). Ma erről szól a Trump-Clinton párharc és erről szól a Brexit is.

A magyar politikai-politológusi álláspontok ugyanezen erővonalak mentén osztoznak, mintegy besorakoztatva Magyarországot is a politikailag korrekt nemzetállamok kimúlásra ítélt világába. Átfogó képet kapunk erről az akadémiai magyar útról a *Fedinec Csilla szerkesztésében* megjelent *Nemzet a társadalomban című* tanulmánygyűjteményben (Teleki László Alapítvány, 2004) vagy *Kántor Zoltán: A nemzet intézményesülése a rendszerváltás utáni Magyarországon* című kötetében (Osiris Kiadó, Budapest, 2014).

Ez a szemlélet Trianon de facto tudomásul vétele és megváltoztathatatlanként való elfogadtatásának politikáját jelenti, amint az megfigyelhető a nemrég elhunyt méltán nagynevű angol gondolkodó, Roger Scruton fentebb már idézett, sok szempontból valóban jelentős *A nemzetek szükségességéről* című tanulmánykötetében. Idézem:

„Az I. világháborút követő rendezés tragikus története mégsem olyan lényeges a mai világ szemszögéből, mint az, hogy a közel-keleti államok tartósan kép-
telenek szert tenni területi legitimitásra. Ebben a tekintetben szembeszökően
különböznek az Osztrák-Magyar Monarchia utódállamaitól. E birodalom bom-
lását ugyanis évszázados, időnként több évszázados nemzeti törekvések előz-
ték meg /.../” (38. old.)

Vessük egybe ezt az értékelést a nemrég menesztett L. Simon László kultu-
rális örökségvédelemért és kiemelt kulturális beruházásokért felelős államtitkár
által *A közös haza konfliktusai és a Történelmi traumáink* című tanulmánykö-
tetek bemutatásakor tett kijelentésével: a haza fogalma kritika nélkül tartha-
tatlan, mert „minden egyes nyereség, amit egyik nemzet a másik ellenében el-
könyvelt, az a másiknak veszteség.” Megállapítja azt is, hogy a tanulmányköte-
tekből levonhatóan egyértelműen Trianon volt a legnagyobb sorscsapás, amelyet
a magyarság még nem dolgozott fel. De természetesen van megoldás, mert bár
a történelmi traumákat nem lehet feldolgozni, egy idő után lekerülnek a kollektív
nemzeti tudatalattiba, és együtt tudunk velük élni.

A fideszes vezető politikus véleménye miben sem különbözik a volt MSZP-s
külügyminiszternek, Kovács Lászlónak a Kempinszki Hotelbeli koccintás alkal-
mával megfogalmazott nemzeti ünnep-értelmezésétől, miszerint tudomásul kell
venni, hogy március 15. a románoknak fáj, a Gyulafehérvári Határozat pedig
nekünk, magyaroknak, de azért kölcsönösen tiszteletben tartjuk mindkettőt.
Ez a mi pártok feletti Trianon utáni nemzetpolitikánk.

Nem meglepő, hogy Scruton Eu-kritikájában teljes azonosulását fejezi ki
az orbáni Eu-kritikával, s ezt többrendbéli magyarországi útján is kifejezésre
juttatta. Még Trianon megítélésében is ott van a húszas évek bizonyos angol
politikai köreinek részleges Trianon-bírálata, együttérző szemlélete: „Egymás-
tól is elszigetelték őket (mármint minket, magyarokat - BZ) területüknek az
első világháború utáni erőszakos felosztásával.” Nem mulasztja el azonban je-
lezni a Trianonhoz vezető út szerinte azóta is fennálló veszélyét: „A még birto-
kolt maradék területen a nagylétszámú roma kisebbséggel osztoznak, akiknek
rendezetlen viszonyai gyakran haragot váltanak ki szomszédaikból, de akik-
nek az ügye feltétlen támogatást élvez a külvilágban. /.../ A világ tudomása sze-
rint az őshonos antiszemitizmus is hat a magyarországi társadalomban és po-
litikában, és ez akadályozza, hogy közös nemzeti kötődés alakuljon ki magyar
származásúak és zsidók között.” (Roger Scruton: Európai értékek és nemzet-
államok) – Nem áll ez messze „nemzeti kormányunk” gyakorlati politikájától.
Így néz ki a polkorrekttel szembeni ellenzékiesség megengedett „szélső” határa.

De Trianon és a magyarság ilyen megítéléséből az is következik, hogy ezen
a „rokonszenves” táboron belül is vannak egyenlőek és egyenlőbbek. Nem hagy-
hatjuk ezt sem figyelmen kívül, mert nélküle nem érthetjük meg azt a nemzet-
közi erőteret, amelyet már-már barátiként fogadnánk el. Mint láttuk, szerzőnk
nemzetállami koncepciója szerint történetileg indokoltnak tudja az Osztrák-
Magyar Monarchia „felbomlását”. Ezzel szemben az idézett kötet címét adó má-
sodik tanulmányában külön fejezetet szentel Nagy-Britannia és Észak-Írország
Egyesült Királyságának a szalonképesség határán megszülető nemzetállami

átminősítésére, így ennek birodalmi-nemzetállami fennmaradását immár történelmileg logikusnak állíthatja be szemben az idejét múlt Monarchiával, s amit nem nevesít, de ideért: a Magyar Királysággal.

Íme, a trianoni „nemzetállam” mint a magyar és az egyetemes demokratikus gondolat közös alapja. Az idegen erőttel folytatott harcban és a küldetésünk iránti hűségben ide érkezünk. Valóban sorsfordító határ. Se a világ, se mi nem mehetünk tovább ezen az úton. Az élet útja hazánk, a Szent Korona országa. Méltó, hogy a krisztusi úton kelljen odajutni. Azon múlik, milyen erővel van képe lelkünkben.

Karácsony Sándor az 1930/40-es évek fordulóján így látta:

„Nincs már ma is meglévő magyar nemzet, csupán kollektív lélekben, földrajzi és történelmi egységben és a politikai egység célgondolatában adottságok vannak, melyek nemzetté nevelhetők... ez a nemzetnevelés tömegnevelésként el sem képzelhető; egyedül megvalósítható formája az egyének jellemekké formálódásán keresztül az igazi személyiségek számának lassú szaporodása.”

Ha a Világkongresszus elfogadja stratégiai célnak amit fentebb javasoltam, tudniillik a Szent Korona Országának mint a Kárpát-medence népei hazájának helyreállítását, Karácsony Sándor nemzetnevelő programja a következő Világkongresszusig, Trianon 100. évfordulójáig – félek, később is – egyik konkrét feladatként jelölhető meg.

Velünk az Isten! Hiszek Magyarország feltámadásában.